

012.H

KDB 2349

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

KONTOR: EINAR GERHARDESEN'S PLASS 1 - TLF. 22 24 90 90 - TELEFAX 22 24 95 65

POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Oppland Energiverk DA
Postboks 1145, Skurva
2601 LILLEHAMMER

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OED 97/3678 - EV GYH

Dato

24 SEPT. 1997

TILLATELSE TIL PLANENDRING FOR EID KRAFTVERK

Det vises til Deres søknad 05.02.97.

Ved kgl. res. 19.09.97 er det fattet følgende vedtak:

"I medhold av lov 15.03.40 nr. 3 om vassdragene gis Oppland Energiverk DA tillatelse til endring av utbyggingsplanene for Eid kraftverk i samsvar med Olje- og energidepartementets foredrag 19.09.97."

Vedtaket innebærer at det gis tillatelse til endring av utbyggingsplanene for Eid kraftverk som omsøkt.

./ Vedlagt oversendes kopi av Olje- og energidepartementet foredrag 19.09.97.

Etter fullmakt

Per Håkon Høisveen

Harald Solli

OPPLAND ENERGIVERK DA. TILLATELSE TIL PLANENDRING FOR EID KRAFTVERK I SØR-AURDAL KOMMUNE I OPPLAND

Foreliggende sak gjelder en søknad 05.02.97 fra Oppland energiverk DA om tillatelse til planendring vedrørende konsesjon for utbygging av Eid kraftverk gitt ved kgl. res. 15.07.94.

I

NVEs innstilling

Norges vassdrags- og energiverk (NVE) har i brev 08.07.97 avgitt følgende innstilling i saken:

"NVE har mottatt nedenfor følgende søknad datert 5 februar 1997 fra Oppland energiverk DA om endring av planer for Eid kraftverk i forhold til tillatelsen gitt ved kgl res av 15 juli 1994:

" 1 INNLEDNING

Tillatelsen til utbygging av Eidfossen ble gitt ved kgl res av 15.07.1994 (vedlagt), i henhold til søknad og planer av 8.12.1988. Prosjektet er senere gjennomgått på nytt med hensyn på kostnader relatert til installasjon og utforming av dam/luker. Dette har resultert i et nytt alternativ med 2 aggregat for kraftstasjonen, og 2 like segmentluker i dammen som beste alternativ. Dam og kraftstasjon er flyttet ca 50 m nedover (medstrøms), i hovedsak som følge av endret installasjon. Samme høyder, fall, slukeevne og flomavledningskapasitet som før. (Se hoved-data).

2 ENDRINGER/BEGRUNNELSE

2.1 Installasjon

Installasjon i kraftstasjonen er endret fra 1 aggregat (kaplan) til 2 aggregat (kaplan m/gear). Hvert aggregat med slukeevne 42,5 m³/sek.

Med 2 aggregat oppnås høyere utnyttelsesgrad ved at maskinen kan kjøres på "bestpunkt" over større områder med varierende vannføring. Dette gir større fleksibilitet i kjøringen - bedre tilpasset kjøring av ovenforliggende Bagn kraftverk. To aggregater får også større mulighet for revisjoner uten vanntap. Ved bruk av gear oppnås vesentlig lavere kostnader, på grunn av mindre dimensjoner på generatorer. Det kan brukes såkalte "industrigeneratorer".

2.2 Dam

Flomluker er endret fra 1 segmentluke på 21 x 8,5 m pluss 1 klappluke på 14,5 x 4,5 m til 2 segmentluker på 12,5 x 8,5 m hver. I tillegg planlegges installert ei mindre luke på ca 1,5 x 3,0 m for tapping av små vannføringer som det ikke er praktisk mulig å tappe gjennom de store lukene. Flomavledningskapasitet = 1250 m³/sek.

Endring av luker er godkjent av NVE - Sikkerhetsavdelingen ved brev av 10.01.97.

2.3 Lokalisering

Dam og kraftstasjon er flyttet ca 50 m nedover (medstrøms) av hensyn til topografien relatert til den endrete løsning: Med 2 aggregat får kraftstasjonen en annen utforming enn med ett aggregat. Vannveien blir mere rett gjennom stasjonen, og stasjonsbygget blir langt og smalt. Stasjonen er derfor plassert i linje med dammen nedsprenget i fjell på vestsiden av elva.

Ut i fra fjellforholdene vurderes den nye plasseringen som bedre enn den opprinnelige - bedre fjell og mindre sprengingsvolum. Det gir også bedre mulighet for bygging av fisketrapp/arrangement for fiskepassasje. Damstedet vurderes som vesentlig gunstigere av flere grunner: Det gir mindre betongvolum i dammen, som igjen gir lavere kostnader. Avløpsforholdene nedstrøms dam blir bedre ved at dammen legges på det smaleste partiet i elva med stort tverrsnitt i elveløpet nedenfor. Det blir også kortere avstand mellom dam og utløp - ingen tørrlagt elvestrekning. Plasseringen gir også fordeler rent anleggsteknisk i selve byggeprosessen, for bygging av fangdammer og mulighet for omlegging av elva mens dammen bygges.

2.4 Adkomstveg

Omlegging av adkomstvegen er hovedsaklig begrunnet ut fra hensynet til linjeføring, beliggenhet og eksponering i terrenget sett fra et landskapsmessig synspunkt, samt etter sterkt ønske fra grunneiere og oppsittere.

Flytting av vegen på vestsiden sammenfaller med ønske fra stadig grunneier, som mener at den opprinnelige trace ville medføre ei stor og skjemmende fylling utenfor det ene huset, med forringet utsyn. Den nye trace berører samme grunneier.

Flytting av vegen på østsiden av elva er også etter ønske fra flere grunneiere og oppsittere. Dette begrunnet ut fra at vegen kom svært nær gården Eidsmoen, samt at oppsittere på nordsiden ønsket bedre mulighet til å benytte vegen for sine transportbehov. Flyttingen gir samtidig en bedre tilknytning til fylkesvegen ved at tilknytningspunktet blir i et lavbrekk på en rettstrekning. Dette oppnås ved at dammen/brua flyttes lengre nedover.

Statens Vegvesen Oppland har gitt muntlig tilsagn om fornyet avkjøringstillatelse. Veggen blir åpen for allmenn ferdsel, jf pkt 12 i utbyggingstillatelsen.

3 PLANER/TEGNINGER

Opprinnelige planer og endringene er vist på vedlagte plantegninger: (Utsnitt av tidligere planer begrenset til områder som endringene omfatter). Tegn. nr 0219--571-001 viser opprinnelig plan. Tegn. nr 0219-571-002 viser endret løsning med flyttet dam, kraftstasjon og adkomstveg. Tegn. nr 0219-571-003 viser begge alternativ tegnet inn på samme tegning hvor den nye løsning er vist med farge, for sammenligningens skyld. Avløpskanal og tippområde blir som tidligere planlagt.

4 KONSEKVENSER

Endringene er begrenset og medfører etter Oppland Energis syn totalt sett mindre inngrep og konsekvenser enn opprinnelige planer. (Se tegninger). Endringene ligger innenfor de planområder som det er gitt utbyggingstillatelse for. De ligger også

innenfor de områder som tidligere er undersøkt med hensyn på fornminner - arkeologi og kulturminner.

Flytting av dammen medfører noe mer neddemmet areal, ca 1,0 daa på østsiden som ellers ikke ville blitt berørt. Dette er bratt og utilgjengelig terreng, som etter vår mening har liten verdi.

Adkomstvegen på vestsiden berører dyrket mark på to steder, tilsammen ca 1,5 daa. Dette i forståelse med grunneier. Matjord og ellers brukbare vegetasjonsmasser vil bli tatt vare på for utnyttelse andre steder i området, eventuelt som "nydyrking", etter avtale med grunneier.

Det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat, samt miljømessige konsekvenser blir ivaretatt på best mulig måte med den nye løsningen. (Jf pkt 7 i utbyggingstillatelsen)."

Søknaden har vært kunngjort i pressen og forelagt aktuelle forvaltningsorgan med følgende resultat:

Sør-Aurdal kommune ved kommunestyret opplyser i brev av 4 april 1997 at de ikke har noen merknader til planendringen.

Oppland fylkeskommune ved Plan- og utviklingsseksjonen opplyser i brev av 13 mai 1997 at de ikke har merknader til de foreslåtte endringene og tilrår at de legges til grunn for utbyggingen.

Fylkesmannen i Oppland ved Landbruksavdelingen anbefaler i brev av 28 april 1997 den foreslåtte planendringen.

Fylkesmannen i Oppland ved Miljøvern avdelingen opplyser i brev av 18 april 1997 bl a at de ikke har merknader til planendringen, hverken for DNs eller SFTs ansvarsområder.

Direktoratet for naturforvaltning uttaler i brev av 27 mai 1997 bl a:

"Så langt vi kan se er det kun positive konsekvenser knyttet til å flytte damstedet 50 meter lenger ned i vassdraget. I vår høringsuttalelse til konsesjonssøknaden var forholdet til fiskens vandring i vassdraget tillagt betydelig vekt. Det nye alternativet vil gi en mindre tørrleggingsstrekning og vil gjøre det lettere å bygge en eventuell fisketrapp forbi kraftverket.

Vi har ingen ytterligere kommentarer til planendringen."

NVEs merknader

Ved kgl res av 15 juli 1994 fikk Oppland Energiverk DA (OE) tillatelse til erverv og ekspropriasjon av fall- og grunnrettigheter og til å foreta utbygging av Eidsfossen i Begna i Sør-Aurdal kommune i Oppland.

OE har senere gått gjennom prosjektet på nytt. Dette har bl a resultert i at dam og kraftstasjon er flyttet ca 50 m nedover (medstrøms), i hovedsak som følge av endret installasjon. Stasjonen vil bli nedsprengt i fjell på vestsiden av elva. Høyder, fall, slukeevne og flomavledningskapasitet blir imidlertid som før. Ut i fra fjellforholdene vurderes den nye plasseringen som bedre enn den opprinnelige, bl a pga bedre fjell og mindre sprengningsvolum. OE vurderer det nye damstedet som bedre enn det opprinnelige

av flere grunner. Det trengs mindre betongvolum i det nye damstedet, som igjen gir lavere kostnader. Avløpsforholdene nedstrøms dam blir bedre ved at dammen legges på det smaleste partiet i elva med stort tverrsnitt i elveløpet nedenfor. Det blir også kortere avstand mellom dam og utløp. Plasseringen gir også fordeler rent anleggsteknisk i selve byggeprosessen, bl a for bygging av fangdammer og muligheten for omlegging av elva mens dammen bygges.

Installasjonen i kraftstasjonen blir endret fra 1 aggregat (kaplan) til 2 aggregat (kaplan m/gear). Hvert aggregat med slukeevne 42,5 m³/sek. Med 2 aggregat oppnås høyere utnyttelsesgrad ved at maskinen kan kjøres på "bestpunkt" over større områder med varierende vannføring. Løsningen med 2 aggregat med gear gir dessuten større fleksibilitet i kjøringen av kraftverket og lavere kostnad.

Flomluker er endret fra 1 segmentluke på 21 x 8,5 m pluss 1 klappluke på 14,5 x 4,5 m til 2 segmentluker på 12,5 x 8,5 m hver. I tillegg planlegges installert ei mindre luke på ca 1,5 x 3,0 m for tapping av små vannføringer som det ikke er praktisk mulig å tappe gjennom de store lukene. Flomavledningskapasitet = 1250 m³/sek. Endring av luker er godkjent av NVE - Sikkerhetsavdelingen ved brev av 10.01.97.

Omleggingen av adkomstvegen i forhold til de opprinnelige planene, er hovedsakelig begrunnet ut fra et landskapsmessig synspunkt, samt etter sterke ønsker fra grunneiere og oppsittere. Flyttingen gir samtidig en bedre tilknytning til fylkesvegen ved at tilknytningspunktet blir i et lavbrekk på en rettstrekning. Dette oppnås ved at dammen/brua flyttes lengre nedover. Statens Vegvesen Oppland har gitt muntlig tilsagn om fornyet avkjøringstillatelse. Veggen blir åpen for allmenn ferdsel, jf pkt 12 i utbyggingstillatelsen.

Avløpskanal og tippområde blir som tidligere planlagt.

Endringene ligger innenfor de planområder som det er gitt utbyggingstillatelse for. De ligger også innenfor de områder som tidligere er undersøkt med hensyn på fornminner.

Flytting av dammen medfører noe mer neddemmet areal, ca 1,0 daa på østsiden som ellers ikke ville blitt berørt. Dette er bratt og utilgjengelig terreng. Adkomstvegen på vestsiden berører dyrket mark på to steder, tilsammen ca 1,5 daa. Dette i forståelse med grunneier. Matjord og andre brukbare vegetasjonsmasser vil bli tatt vare på for utnyttelse andre steder i området, eventuelt som "nydyrking", etter avtale med grunneier.

De innkomne høringsuttalelsene har stort sett vært positive til planendringen.

NVEs vurdering:

Planendringen er begrunnet ut fra kostnader, miljø og bedre tilpassing til ovenforliggende Bagn Kraftverk.

Dam og kraftstasjon er foreslått flyttet 50 m nedover i forhold til de opprinnelige planene som lå til grunn for tillatelsen av 15 juli 1994. Dette vil bl a medføre at sprengningsvolumet reduseres. Den nevnte flyttingen vil også bedre mulighetene for å bygge en fiske-trapp eller et annet arrangement for fiskepassasje. Etter vår mening vil den planlagte endringen gi dammen og kraftstasjonen en noe bedre tilpassing til terrenget ved at disse anleggene komprimeres i forhold til de opprinnelige planene.

Planendringen medfører også at kanalen blir noe kortere, samt at adkomstvegen ikke blir lagt langs kanalen og over tippområdet. Dette ser vi som fordelaktig både rent

landskapsmessig og av hensyn til fiskeinteressene. Den omsøkte planendringen har dessuten den fordel at trafikken til og fra kraftverket føres lenger unna gårdsbebyggelsen som allerede er sterkt berørt av E-16.

Konklusjon:

NVE kan ikke se noen vesentlige momenter som taler mot planendringen i forhold til de opprinnelige planene som det ble gitt tillatelse til ved kgl res av 15 juli 1994. Vi mener imidlertid at det både er miljømessige og økonomiske forhold som taler for at det bør gis tillatelse til planendringen. Vi sikter her til mulighetene for en mer fleksibel kjøring av kraftverket, og bedre tilpassing av dam og kraftverk i terrenget. NVE mener at det ikke er nødvendig å endre de opprinnelige vilkårene for konsesjonen.

NVE anbefaler at Oppland Energi DA får tillatelse til følgende planendringer:

- 1 Flytting av dam og kraftstasjon ca 50 m nedover (medstrøms) i forhold til den opprinnelige planen.
- 2 Omlegging av adkomstveg mellom europavegen (E-16) og fylkesvegen (FV-226)"

II

Innkomne uttalelser til NVEs innstilling

Saken har vært forelagt Miljøverndepartementet, som i brev 29.08.97 har meddelt at det ikke har noen merknader til NVEs innstilling.

III

Departementets merknader

Foreliggende søknad gjelder tillatelse til planendring vedrørende tillatelse til utbygging av Eid kraftverk, meddelt ved kgl. res. 15.07.94.

Endringssøknaden består av følgende punkter:

- 1) Installasjonen i kraftstasjonen blir endret fra 1 aggregat (kaplan) til 2 aggregat (kaplan m/gear), hver med en slukeevne på 42,5 m³/sek.
- 2) Flomluker søkes endret fra 1 segmentluke på 21 x 8,5 m pluss 1 klappluke på 14,5 x 4,5 m til 2 segmentluker på 12,5 x 8,5 m hver og med en samlet flomavledningskapasitet på 1250 m³/sek.
- 3) Dam og kraftstasjon søkes flyttet ca 50 m nedover (medstrøms)
- 4) Adkomstveger søkes omlagt ut fra hensynet til ledningsføring, beliggenhet og eksponering i terrenget, samt etter ønske fra grunneiere og oppsittere.

Planendringene er begrunnet ut fra kostnader, miljø og bedre tilpassing til overforliggende Bagn kraftverk.

Avløpskanal og tippområde blir som tidligere planlagt.

Endringene ligger innenfor de planområder som det er gitt utbyggingstillatelse for. De ligger også innenfor de områder som tidligere er undersøkt med hensyn på fornminner.

Flyttingen av dammen vil medføre noe mer neddemmet areal, ca 1 daa på østsiden som ellers ikke ville ha blitt berørt. Adkomstveien på vestsiden berører dyrket mark på to steder, til sammen ca 1,5 daa. i forståelse med grunneier. Matjord og andre brukbare vegetasjonsmasser vil bli tatt vare på for utnyttelse andre steder i området, eventuelt som "nydyrking" etter avtale med grunneier.

De innkomne høringsuttalelsene har vært positive til planendringen.

NVE anbefaler at Oppland energiverk DA får tillatelse til de omsøkte planendringer, og peker i den forbindelse på en rekke fordeler av økonomisk og miljømessig karakter: Spregningsvolumet reduseres, mulighetene for å bygge en fisketrapp eller et annet arrangement for fiskepassasje bedres, den landskapsmessige tilpasningen av anleggene blir noe bedre og dessuten føres trafikken til og fra kraftverket lenger unna gårdsbebyggelsen som allerede er sterkt berørt av E-16. NVE mener at det ikke er nødvendig å endre de opprinnelige vilkårene for konsesjonen.

Olje- og energidepartementet slutter seg til NVEs vurdering, og anbefaler at Oppland energiverk DA gis tillatelse til endring av utbyggingsplanene for Eid kraftverk som omsøkt.

Olje- og energidepartementet

tilrår:

I medhold av lov 15.03.40 nr. 3 om vassdragene gis Oppland energiverk DA tillatelse til endring av utbyggingsplanene for Eid kraftverk i samsvar med Olje- og energidepartementets foredrag 09.97.

*Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelige resolusjon*

av 19. september 1997

Gjenn. T. Eyring